

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार अधिनियम
२००५ मधील कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.**

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सिआर/८४
दिनांक : ७.४.२०११

१. श्री.द.बा.नगराळे, : अपिलार्थी : उपस्थित
ता.शहादा,जि.नंदुरबार

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : अनुपस्थित
सचिव,ग्रामपंचायत,जावेद तर्फे
हवेली,ता.शहादा,जि.नंदुरबार

२. जन अपिलीय अधिकारी तथा : अनुपस्थित
गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती,
शहादा,जि.नंदुरबार

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक
१७.४.२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधिन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा
अर्ज दिनांक ११.२.२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा सचिव,ग्रामपंचायत, जावदे तर्फे
हवेली,ता.शहादा जि. नंदुरबार यांचेकडून ग्रामपंचायत जावदा तर्फे हवेलीस, देखभालीसाठी
मिळणारी रक्कम व शासनाच्या विविध योजनेतून केलेल्या विकास कामांची मुल्यांकनासह
तपशीलवार माहिती ६ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा
अर्ज दि.११.३.२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा गटविकास अधिकारी पंचायत सचिती, शहादा
यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी समक्ष उपस्थित राहून असे लिहून दिले की, मूळ
अर्जान्वये मागणी केलेली माहिती त्यांना प्राप्त झालेली असून माहिती संदर्भात त्यांची कोणतीही

तक्रार नाही. त्यामुळे आयोगाकडे दाखल केलेले त्याचे द्वितीय अपिल क्रमांक ८४/२०१० ते स्वखुशीने मागे घेत आहेत व ते रद्द करण्यात यावे

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वर्भूमीवर अपिलार्थी यांनी समक्ष उपस्थित राहून अपील अर्ज स्वखुशीने मागे घेतला असल्याने व त्यांनी माहिती प्राप्त झाल्याचे लिहून दिले असल्याने अपिलार्थीचे आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

अपिल क्रमांक ८४/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ	- नाशिक	(मा.हि.शहा)
दिनांक	- ७.४.२०११	राज्य माहिती आयुक्त, खंडपीठ नाशिक.

प्रत :-

१. श्री.द.बा.नगराळे, ता.शहादा,जि.नंदुरबार
२. जन माहिती अधिकारी तथा सचिव,ग्रामपंचायत,जावेद तर्फे हवेली, ,ता.शहादा,जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी
३. जन अपिलीय अधिकारी तथा, गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, शहादा,जि.नंदुरबार यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी
४. निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.**

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सिआर/११७
निर्णय दिनांक : ०७.०४.२०११

१ श्री.प्रकाश कोंडाजी राशिनकर, : अपिलार्थी : उपस्थित
रामनगर, नवापूर रोड, पिंपळनेर,
ता.साक्री, जि.धुळे

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
तहसिलदार (महसूल),
जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे.

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : अनुपस्थित
निवासी उपजिल्हाधिकारी,
जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २९.४.२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधिन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्याचा अर्ज दि.३०.१.२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा चिटणीस (महसूल) जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांच्याकडून, शिस्तभंग व प्रशासकीय कारवाईबाबत २ मुद्यांवर माहिती मागितली आहे. अपिलार्थी यांनी, मा. राज्य माहिती आयुक्त औरंगाबाद यांनी अपील क्र.२४२६ कामी दि.२६.२.२००९ रोजी पारित केलेल्या निर्णयानुसार चिटणीस, जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांच्यावर केलेल्या शिस्तभंगाच्या कारवाईच्या कागदपत्रांच्या व आदेशाच्या प्रतीची मागणी केलेली आहे. तसेच उपविभागीय अधिकारी, धुळे यांचेवरील प्रशासकीय कारवाई संबंधातील कागदपत्रांच्या प्रतीची छायांकीत प्रतीची मागणी केलेली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी

यांनी त्यांचा अर्ज दि.१७.३.२०१० नुसार प्रथम अपिलार्थी अधिकारी तथा निवासी उपजिल्हाधिकारी धुळे यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, माहिती अजुनही अप्राप्त आहे. तसेच प्रथम अपीलाची सुनावणी घेतली नाही व आदेश पारित केला नाही. तरी संबंधीतांवर दंडाची व शिस्तभंगाची कारवाई करावी. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार (महसूल) जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला की, चिटणीस जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांचेवरील शिस्तभंगाची कारवाई अद्याप पूर्ण झाली नाही. अपिलार्थीचा दि.३०.१.२०१० चा मूळ अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यांनी अपलिर्थीना काहीही कळविले नसल्याचे मान्य केले. जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार महसूल यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, मा. राज्य माहिती आयुक्त औरंगाबाद यांचे निर्देशानुसार तत्कालीन चिटणीस श्री.डी.एस.महाले यांना दि.१३.०७.२००९ रोजी नोटीस काढली आहे. त्यावर त्यांचा खुलास प्राप्त झाला नव्हता. आता त्यांनी दि.२५.०३.२०११ रोजी फॅक्सद्वारे खुलासा सादर केलेला आहे. त्यावर सक्षम अधिकारी निर्णय घेणार आहेत. तसेच उपविभागीय अधिकारी धुळे यांचेवरील कारवाई संबंधात त्यांनी असा युक्तीवाद केला की, सदरहू प्रकरणी मंडळ अधिकारी पिंपळनेर यांचे स्तरावर प्रलंबित असल्याने व ते जबाबदार असल्याने संबंधित मंडळ अधिकारी यांचेवर आदेश दि.१९.११.२००७ अन्वये कारवाई करण्यात आली आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी विद्यमान निवासी उपजिल्हाधिकारी उपस्थित नाहीत. त्यांनी अनुपस्थितीबाबत काही पत्र / कारणे कळविली नाहीत. तसेच त्यांचे म्हणणे दाखल केलेले नाही, अथवा त्यांच्या वतीने कोणासही उपस्थित राहण्याबाबत प्राधिकारपत्र दिले नाही. ही बाब खचितच समाधानकारक नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे तसेच जन माहिती अधिकारी यांच्या युक्तीवादावरुन असे दिसून येते की, अपिलार्थी यांनी त्यांच्या मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेल्या कारवाईबाबतची सद्यस्थिती अद्यापही अपिलार्थीना पुरविलेली नाही. जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार (महसूल) (श्री.जी.एस.वळवी) यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरवून अधिनियमातील कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे त्यांचेवर अधिनियमातील कलम २०(१) नुसार रुपये २५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी लेखाशिर्ष "००७० इतर

प्रशासनिक सेवा, ६० इतर सेवा, ८०० इतर जमा रक्कम १८ माहितीचा अधिकार ००७०-००६१" या खाली शासकीय कोषागारात ५ मासिक समान हप्त्यात करावा. तत्कालीन निवासी उपजिल्हाधिकारी (श्री.प्रकाश वाघमारे) यांनी या प्रकरणी प्रथम अपील अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यावर सुनावणी न घेऊन, आदेश पारित न करून अधिनियमातील कलम १९(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे विभागीय आयुक्त, नाशिक यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तत्कालीन निवासी उपजिल्हाधिकारी यांचेवर यथायोग्य प्रशासकीय कारवाई करावी.

जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार महसूल, जिल्हाधिकारी कार्यालय धुळे यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली २ मुद्यांवरील माहिती हा आदेश प्राप्त होताच ४ दिवसात रजिस्टर पोस्टाद्वारे अपिलार्थीना विनामूल्य कळवावी. तसेच कारवाई पूर्ण झाल्यानंतर शिक्षेच्या आदेशाच्या प्रतीसह अपिलार्थीना माहिती रजिस्टर पोस्टाने कळवावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वर्भूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील मान्य करण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपिल क्रमांक ११७/२०१० मान्य करण्यात येत आहे.
- २) जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार (महसूल) जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरवून अधिनियमातील कलम ७(१) चे उल्लंघन केले असल्याने त्यांचेवर अधिनियमातील कलम २०(१) नुसार रुपये २५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. त्यांनी या शास्तीचा भरणा शासकीय कोषागारात ५ मासिक समान हप्त्यात करावा.

स्थळ - नाशिक
दिनांक - ७.४.२०११

(मा.हि.शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक.

प्रत :-

१. श्री.प्रकाश कोंडाजी राशिनकर,रामनगर, नवापूर रोड, पिंपळनेर, ता.साक्री.धुळे
२. जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार (महसूल), जिल्हाधिकारी कार्यालय,धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
३. जन अपिलीय अधिकारी तथा निवासी उपजिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे जि.धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
४. मा.विभागीय आयुक्त, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
५. जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
६. निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.**

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सिआर/१७५
निर्णय दिनांक : ०७/०४/२०११

१. श्री.देशमुख मोईन अब्दुल लतीफ, : अपिलार्थी : उपस्थित
घ.नं.१०/८ गजानन हौसिंग सोसायटी,
अहमदनगर.

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
कनिष्ठ सहाय्यक,
ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ,
ता.अकोले, जि.अहमदनगर.

२. जन अपिलीय अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
वैद्यकीय अधिकारी,
ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ ,
ता.अकोले, जि.अहमदनगर.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २०/०५/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधिन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दि.२९/०१/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी कनिष्ठ सहाय्यक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, ता.अकोला यांचेकडून त्यांचे रुग्णालयातील वाहनचालक श्री.क्षी.डी.बनसोडे यांच्या गैरहजेरीबाबत डॉक्टरांच्या प्रमाणपत्राची झेरॉक्स प्रत वगैरे माहिती २ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि.२७/०२/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकार, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, ता.अकोले यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांना अद्यापही माहिती प्राप्त झाली नाही. तसेच प्रथम अपीलाची सुनावणी घेतली नाही. आदेश पारित केलेला नाही. त्यामुळे संबंधितांवर दंडाची, शिस्तभंगाची कारवाई करावी. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा कनिष्ठ सहाय्यक यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीचा मूळ अर्ज त्यांच्याकडे प्राप्त झालेला नाही. अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेल्या अर्जावर पोहोच असल्याचे दिसून येत नाही. तसेच अपिलार्थी सुनावणीच्या वेळी पोहोच दाखवू शकले नाही. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, ता.अकोले यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीचा अपीलाचा अर्ज त्यांच्याकडे प्राप्त झालेला नाही. अपिलार्थी यांनी हा अर्ज यु.पी.सी.ने पाठवला असून पोस्टाच्या दाखल्याची प्रत त्यांनी प्रथम अपिलीय अधिकारी यांना दाखवली. जन माहिती अधिकारी यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, आयोगाची सुनावणीची नोटीस प्राप्त झाल्यानंतर त्यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जातील २ मुद्यांवरील माहिती तयार केली असून आज सोबत आणली आहे. आज अपिलार्थीनी माहिती पाहून ती स्विकारण्याची तयारी दर्शविली.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या कागदपत्रांच्या प्रती तसेच अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीचा मूळ अर्ज जन माहिती अधिकारी यांच्याकडे प्राप्त झाला नसल्याबाबतचा त्यांचा युक्तीवाद मान्य करण्यात येत आहे. त्यामुळे अर्ज प्राप्त नसल्याने ते माहिती पुरवू शकले नाही. तथापि प्रथम अपील अर्ज अपिलार्थीनी पाठविल्याचे गृहीत धरण्यात येत आहे. या प्रकरणी सुनावणी न घेऊन, आदेश पारित न करून प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ यांनी अधिनियमाच्या कलम १९(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे जिल्हा शल्यचिकित्सक अहमदनगर, यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, त्यांनी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, जि. अहमदनगर यांना या प्रकरणी समज द्यावी. यासाठी या आदेशाची एक प्रत जिल्हा शल्यचिकित्सक अहमदनगर यांना देण्यात यावी. जन माहिती अधिकारी तथा कनिष्ठ

सहाय्यक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, ता. अकोले जि. अहमदनगर यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीने मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती आज त्यांना समक्ष देण्यात यावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपील क्रमांक १७५/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.
- २) जन माहिती अधिकारी तथा कनिष्ठ सहाय्यक ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, अहमदनगर यांनी अपिलार्थीनी मागणी मूळ अर्जाद्वारे केलेली माहिती त्यांना आज रोजी समक्ष द्यावी.

स्थळ	- नाशिक	(मा.हि.शहा)
दिनांक	- ७.४.२०११	राज्य माहिती आयुक्त, खंडपीठ नाशिक.

प्रत :-

१. श्री.देशमुख मोईन अब्दुल लतीफ,घ.नं.१०/८ गजानन हौसिंग सोसायटी,अहमदनगर
२. जन माहिती अधिकारी तथा कनिष्ठ सहाय्यक, ग्रामीण रुग्णालय, कोतुळ, ता. अकोले, जि. अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी
३. जन अपिलीय अधिकारी तथा वैद्यकीय अधिक्षक ग्रामीण, रुग्णालय कोतुळ, ता. अकोले, जि. अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी
४. जिल्हा शल्यचिकित्सक, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी
५. निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/९१
निर्णय दिनांक : ०७/०४/२०११

१ श्री. श्रावण यशवंत खेरनार : अपिलार्थी : अनुपस्थित
अभिरुची अपार्टमेंट, रुम नं. ३,
गोंदूर विमानतळ रोड, बोरसे नगरजवळ,
देवपूर, धुळे.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
प्रथम लिपीक, रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग,
धुळे, जि. धुळे.

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : उपस्थित
उप कार्यकारी अभियंता,
रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग, धुळे, जि. धुळे.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २२/०४/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १०/०२/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा प्रथम लिपीक, रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग, धुळे यांचेकडून ०१/०१/२००९ ते १५/०२/२०१० या कालावधीतील मजूर सोसायटी, सुशिक्षीत बेरोजगार अभियंता, वर्ग ६ ठेकेदार यांनी केलेल्या व सुरु असलेल्या विकास कामांची माहिती तसेच त्यांच्या दिनांक ०१/१२/२००९ च्या पत्रांमध्ये नमूद कलेल्या कामांची अंदाजित किंमत, झालेला खर्च, कामांची सद्यस्थिती, अंदाजपत्रकाची प्रत, एम.बी. व बीलांची प्रत वगैरे माहिती एकूण ४ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी

यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक १२/०३/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता, रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग, धुळे यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेल्या अपिलातील कारणे हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहीत धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अपील अर्जात त्यांनी अपिलार्थी कारणे अशी नमूद केली आहेत की, जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती दिलेली नाही, प्रथम अपिलीय प्राधिका-यांनी सुनावणी घेतली नाही. पारदर्शक कारभाराबाबत त्यांना सोयरसुतक नसले पाहिजे म्हणूनच त्यांनी माहिती दिलेली नाही. पारदर्शक कारभाराच्या वाटेला त्यांना जायचे नसून अपारदर्शकता कायम ठेवावयाची आहे असे दिसून यते. तरी अधिनियमाच्या तरतूदी संदर्भात केलेली कुचराई लक्षात घेऊन त्यांच्यावर शास्ती लादावी. अपिलीय अधिका-यावर सुध्दा कारवाई होणे क्रमप्राप्त आहे.

जन माहिती अधिकारी तथा प्रथम लिपीक, रो.ह.यो. (सा.बां.) विभाग, धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दिनांक १०/०३/२०१० नुसार अपिलार्थीना माहिती पोटी १९२८४/- चा भरणा करण्याबाबत कळविले आहे. परंतु अपिलार्थीनी रकमेचा भरणा न केल्यामुळे माहिती पुरविता आली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा प्रथम लिपीक आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता, रो.ह.यो. (सा.बां.) विभाग, धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला की, तत्कालिन उप कार्यकारी अभियंता यांनी या प्रकरणी सुनावणी दिनांक १९/०४/२०१० रोजी निश्चित केली व सदरहू पत्र रजिस्टर पोस्टाने अपिलार्थीना पाठविले. तथापि हे पत्र अपिलार्थीनी स्विकारले नाही. म्हणून पोस्टमनने "Refused" असा शेरा मारून ते पाकीट परत केल्याचे दर्शविले. अपिलीय अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता यांनी दिनांक १९/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन अपिलार्थीना पत्र दिनांक २१/०४/२०१० नुसार कळविले की, माहितीच्या प्रतींची किंमत भरण्याबाबत कळविण्याची कार्यवाही विहीत मुदतीत केली असल्याने माहितीच्या प्रतींचे शुल्क भरावे व त्यानंतर उपलब्ध माहिती त्यांना पुरविण्यात येईल.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे तसेच उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी मागणी केलेली माहिती विस्तृत स्वरूपाची असून जन माहिती अधिकारी यांनी रकमेचा भरणा करण्याबाबत विहीत वेळेत कळविले आहे. अपिलार्थी यांनी द्वितीय अपील अर्जात केलेले भाष्य खोटे व दिशाभूल करणारे असल्याचे, उत्तरवादी यांनी दाखल केलेल्या कागदपत्रांवरून, पुराव्यांवरून दिसून येते. जन माहिती अधिकारी तथा प्रथम लिपीक यांना असे आदेशित करण्यात येते की, हे आदेश प्राप्त इ गाल्यानंतर अपिलार्थीना १५ दिवसांची मुदत द्यावी व त्यांनी मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती त्यांना सशुल्क पुरविण्यात यावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपील क्रमांक ९१/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

(मा. हि. शहा)

दिनांक ०७/०४/२०११

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. श्रावण यशवंत खैरनार, अभिरुची अपार्टमेंट, रुम नं.३, गोंदूर विमानतळ रोड, बोरसे नगरजवळ, देवपूर, धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा प्रथम लिपीक, रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग, धुळे, जि.धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता, रो.ह.यो.(सा.बां.) विभाग, धुळे, जि.धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ अधिक्षक अभियंता, सा. बां. मंडळ धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/१९०
निर्णय दिनांक : ०७/०४/२०११

१ श्री.रजनीकांत शमुवेल अमोलिक
रा.देवकर गल्ली, माळीवाडा,
अहमदनगर, जि.अहमदनगर.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

१ जन माहिती अधिकारी तथा
रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज,
स्टेशन रोड, अहमदनगर.

विरुद्ध

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
उप प्राचार्य, अहमदनगर कॉलेज,
स्टेशन रोड, अहमदनगर.

: प्रतिवादी : उपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २६/०५/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०५/०३/२०१० नुसार उपग्रंथपाल पदी निवड झालेल्या श्री.बांगर यादव आर. यांना शासन नियमाप्रमाणे अदा केलेल्या जानेवारी २०१० चे पगार पत्रकाची व पगार स्लिपची साक्षांकित प्रत तसेच उपग्रंथपालाचे वेतन पत्रक देण्यासंबंधी उच्च तंत्रशिक्षण विभागाकडे सादर केलेले स्टेटमेंटच्या प्रती मागितल्या आहेत. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक १२/०४/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा उप प्राचार्य, अहमदनगर कॉलेज यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. तथापि त्यांनी आयोगाकडे अधिनियमाच्या कलम १९(३) खाली दाखल केलेले अपील हाच त्यांचा युक्तिवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अपील अर्जामध्ये अपिलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, जन माहिती अधिकारी यांनी ३० दिवसांत माहिती दिली नाही तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी सुनावणी घेतली नाही व निर्णय दिला नाही. माहिती पुरविण्यास नकार देताना माहितीचा अधिकार अधिनियमातील कलम ८ व ९ मधील कारणाव्यतिरिक्त कारणे देऊन माहिती नाकारली. माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची नसतांनाही सदर माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची आहे असे खोटेनाटे व चुकीचे कारण दाखवून माहिती देण्यास नकार दिला. तरी संबंधितांविरुद्ध शास्ती लावावी, कार्यवाही करावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप प्राचार्य, अहमदनगर कॉलेज यांनी असा युक्तिवाद केला की, अपिलार्थीनी माहिती मागणा-या अर्जामध्ये “प्रेमाचे गालबोट लावून केलेल्या पत्रव्यवहाराच्या साक्षांकित प्रती” असा शब्द प्रयोग करून माहितीच्या अधिकाराचा गैरवापर केलेला आहे. जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दिनांक ३०/०३/२०१० नुसार अपिलार्थीना असे कळविले की, मागितलेली माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची असून समाज उपयोगी नाही व महाविद्यालयास निव्वळ त्रास देण्याच्या हेतूने अर्ज केलेला असल्याने तो नामंजूर करण्यात येत आहे. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप प्राचार्य, अहमदनगर कॉलेज यांनी या प्रकरणी दिनांक ०५/०५/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन अपील फेटाळण्यात येत असल्याचा आदेश दिला. सुनावणीच्या वेळी अपीलकर्ता उपस्थित होते. त्यांना माहितीची गरज आहे का याची चर्चा करून अपील नामंजूर केल्याचे निर्णयात लिहिले आहे. श्री.बांगर यांचा पगार शिक्षण सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग यांचेमार्फत केला जातो व सदरची माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची आहे, समाज उपयोगी नाही, माहिती देण्याची गरज नाही, असे मत व्यक्त केले. त्यांनी पुढे असा युक्तिवाद केला की, अधिनियमाच्या कलम ८ नुसार वैयक्तिक माहिती देणे बंधनकारक नाही. जन माहिती अधिकारी यांनी असा युक्तिवाद केला की, माहिती अडविण्यामध्ये त्यांचा कोणताही वैयक्तिक स्वार्थ नाही. तसेच हा अपिलार्थी बरेच अर्ज करून वारंवार विविध विषयांवर माहिती मागत असतो. त्यामुळे माहिती मागविण्यातील त्यांचा विनाकारण त्रास देण्याचा उद्देश पाहता कार्यवाही करण्यात येऊ नये.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तिवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी पगारपत्रक तसेच वेतन फरकाचे स्टेटमेंट मागितले आहे. ही माहिती वैयक्तिक स्वरूपाची व न देता येण्यासारखी आहे असे मानता येणार नाही.

जन माहिती अधिकारी यांना असे स्पष्ट करण्यात आले की, कलम ८(त्र) मध्ये असे नमूद आहे की, जी माहिती प्रकट करण्याने व्यक्तीच्या खाजगी बाबतीत आगंतूक हस्तक्षेप करेल, अशी वैयक्तिक माहिती देण्यासंबंधी अपवाद करण्यात आलेला आहे. तसेच, जी माहिती राज्य विधानमंडळाला देण्यास नकार देता येणार नाही ती माहिती कोणत्याही व्यक्तीला देण्यास नकार देता येणार नाही, असेही या कलमाच्या परंतुका मध्ये नमूद आहे.

प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी अपिलाच्या निर्णयामध्ये, माहिती मागण्याची गरज आहे का अशी चर्चा केल्याचा उल्लेख केला आहे, तो अधिनियमातील तरतूदीनुसार नाही. जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज यांना असे आदेशित करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती त्यांनी हा आदेश प्राप्त होताच रजिस्टर पोस्टाने आठ दिवसात विनामूल्य पुरवावी. जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज यांनी अपिलार्थीनी मागितलेली माहिती न पुरवून अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे अनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये ५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी "००७० इतर प्रशासनिक सेवा, ६० इतर सेवा, ८०० इतर जमा रक्कम १८ माहितीचा अधिकार ००७०-००६१" या खाली शासकीय कोषागारात २ मासिक समान हप्त्यात करावा. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उप प्राचार्य यांनी भविष्यात आदेश पारित करताना अधिनियमातील तरतूदीचा काळजीपूर्वक अभ्यास करून आदेश द्यावेत, असे त्यांना सूचित करण्यात येत आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील मान्य करण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपील क्रमांक १९०/२०१० मान्य करण्यात येत आहे.
- २) जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज यांनी अपिलार्थीनी मागितलेली माहिती न पुरवून अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे अनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये ५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी शासकीय कोषागारात २ मासिक समान हप्त्यात करावा. जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर यांनी अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच रजिस्टर पोस्टाने आठ दिवसात विनामूल्य पुरवावी.

३) जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार अहमदनगर कॉलेज, अहमदनगर यांनी, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच रजिस्टर पोस्टाने आठ दिवसात विनामूल्य पुरवावी.

नाशिक

दिनांक

०७/०४/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री.रजनीकांत शमुवेल अमोलिक, रा.देवकर गल्ली, माळीवाडा, अहमदनगर, जि.अहमदनगर.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा रजिस्ट्रार, अहमदनगर कॉलेज, स्टेशन रोड, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उप प्राचार्य, अहमदनगर कॉलेज, स्टेशन रोड, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/२७
दिनांक ०७/०४/२०११

१ श्री. अन्सारी एजाज अहमद मो.फारुक,
स. नं.७४/४, घर नं.६३, अन्सार कॉलनी,
महाराष्ट्र सायरिंग जवळ, जुना आग्रा रोड,
मालोगांव, जि. नाशिक.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
उपशिक्षणाधिकारी (माध्य.),
जिल्हा परिषद, नाशिक.
: प्रतिवादी : उपस्थित

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
शिक्षणाधिकारी (माध्य.),जिल्हा परिषद,
नाशिक.
: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २०/०२/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २३/१०/२००९ नुसार जन माहिती अधिकारी तथा उप शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, नाशिक यांचेकडून त्यांच्या स्वतःच्या दिनांक २४/०८/२००९ चे अर्जाला अनुषंगुन केलेल्या कार्यवाहीची माहिती मागितली आहे. आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या कागदपत्रांवरून असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा उप शि वगैरे एकूण ४ मुद्यांद्वारे माहिती मागितलेली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक ०५/०४/२०१० नुसार जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता (रोहयो), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अहमदनगर यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. तथापि, त्यांनी आयोगाकडे दाखल केलेल्या कलम १९(३) मधील अपिलातील कारणे हा त्यांचा युक्तिवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अपिलात

त्यांनी अपिलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, शेवगाव उपविभागातील माहिती दिली नाही. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी अपिलावर आदेश देऊनही माहिती मिळाली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी असा युक्तिवाद केला की, अपिलार्थी यांनी मागितलेली माहिती ही विस्तृत स्वरुपाची असून गेल्या सहा वर्षांची आहे. त्यामुळे तत्कालिन जन माहिती अधिकारी यांना ती विहित वेळेत पुरविणे शक्य झाले नाही. जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी या प्रकरणी दिनांक २३/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेतली त्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित होते. कार्यकारी अभियंता यांनी त्यांचे पत्र दिनांक २९/०४/२०१० नुसार असे आदेश दिले की, अर्जदारास त्यांचे अर्जातील मुद्दा क्र.१ व ४ ची माहिती जन माहिती अधिकारी यांनी द्यावी व मुद्दा क्र.२ व ३ ची माहिती समक्ष कार्यालयात बोलावून दाखवावी व अर्जदारास आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती पुरवाव्यात. या निर्णयात असे नमूद केले आहे की, अंदाजपत्रकांच्या, बिलांच्या व मोजमाप पुस्तकांच्या छायांकित प्रती काढणेसाठी त्यांचेकडे पुरेसे मनुष्यबळ उपलब्ध नाही, त्यामुळे समक्ष उपविभागीय कार्यालयात जाऊन माहिती पाहिल्यास त्यानंतर आवश्यक त्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती देता येतील. अपिलार्थीनी मुद्दा क्र.२ व ३ ची माहिती समक्ष पाहण्यास येण्याचे मान्य केले व मागितलेल्या प्रती मोफत देण्याची मागणी केली. त्यांनी पुढे असा युक्तिवाद केला की, या प्रथम अपिलाच्या निर्णयानंतर अपिलार्थीना त्यांचे कार्यालयात कागदपत्रे दाखविण्यात आली व त्यांनी मागितलेल्या सर्व कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव यांनी त्यांचे पत्र दिनांक २९/०५/२०१० नुसार अपिलार्थीना पुरविल्या आहेत. तत्कालिन उपविभागीय अभियंता श्री.अदमाने आता बदलून गेले आहेत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे तसेच जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचा युक्तिवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीना माहिती विलंबाने पुरविली आहे. अपिलार्थी यांनी आयोगाकडे दिनांक २६/०५/२०१० रोजी द्वितीय अपील दाखल केले आहे व त्यांना दिनांक २९/०५/२०१० रोजी माहिती पुरविल्याचे दिसून येते. माहिती मिळाली असल्याने आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नसावेत. अपिलार्थी यांनी मागितलेली माहिती विस्तृत स्वरुपाची असल्याचा जन अपिलीय अधिकारी यांचा युक्तिवाद मान्य होण्यासारखा आहे. एकंदरीत प्रथम अपिलाचा दिनांक २३/०४/२०१०

रोजीच्या सुनावणीपर्यंत अपिलार्थीचा दिनांक २३/०४/२०१० च्या मूळ अर्जावर माहिती पुरविलेली दिसून येत नाही. जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग शेवगाव (श्री.अदमाने) यांनी विलंबाने माहिती पुरवून अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे अधिनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये ५०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये, याबाबतचा खुलासा हा आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसांच्या आत थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काही म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचा आदेश कायम करण्यात येईल.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वर्भूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे :-

आदेश

१. अपील क्रमांक १९४/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव यांना विलंबाने माहिती देऊन अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले असल्याने अधिनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये ५०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये, याबाबतचा खुलासा हा आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसांच्या आत थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काही म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचा आदेश कायम करण्यात येईल.

नाशिक

दिनांक ०७/०४/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री.जगदीश श्रीराम धुत रा. मु.पो.शेवगाव, ता.शेवगांव, जि.अहमदनगर.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग शेवगाव, जि.अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, रोहयो (कार्य) विभाग, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/११८
निर्णय दिनांक : ०७/०४/२०११

१ श्री.प्रकाश कोंडाजी राशिनकर,
शांताई, रामनगर, नवापूर रोड,
मु.पो.पिंपळनेर ता.साक्री, जि. धुळे. : अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
निवासी नायब तहसिलदार,
तहसिल कार्यालय साक्री, जि. धुळे. : प्रतिवादी : उपस्थित

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
तहसिलदार,
तहसिल कार्यालय साक्री, जि. धुळे. : : उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २९/०४/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ३०/०१/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा नायब तहसिलदार, साक्री यांचेकडून १९९५-९६ ते २००९-२०१० या कालावधीतील राशिनकर यांनी ३०० चौरस फुटाचे अतिक्रमण केल्याचे जे निष्पत्र झाले आहे. त्याचे संबंधीत संचिकेत समाविष्ट एकूण एक कागदपत्रांच्या साक्षांकित छायाप्रती मिळणेबाबत तसेच निल्हाधिकारी, उपविभागीय अधिकारी, धुळे यांच्या टिपण्या, अधिप्राय, शेरा वगैरे या संबंधातील इतर कागदपत्रे मिळण्याची मागणी केली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचे पत्र दि. २४/०२/२०१० नुसार तहसिलदार, साक्री यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी यांनी कागदपत्रांच्या झेरॉक्ससाठी त्यांच्याकडे रु.४८२/- ची अवास्तव मागणी केली आहे. तसेच तत्कालिन तहसिलदार यांनी याप्रकरणी सुनावणी न घेऊन कर्तव्यात कसूर केली आहे. तसेच त्यांनी या प्रकरणाचे सर्व रेकॉर्ड/नस्ती कार्यालयात जाऊन पाहिली असता त्या नस्तीमध्ये त्यांनी मागणी केलेल्या अतिक्रमणाच्या विषयाच्या व्यतिरिक्त इतर बरीच कागदपत्रे आहेत व त्यांना अपेक्षीत कागदे त्या नस्तीमध्ये नाहीत. अपिलार्थी यांचे असे म्हणणे होते की, त्या नस्तीत नसलेल्या जिल्हाधिकारी यांच्यापत्रांच्या आधारे अतिक्रमण काढणेची त्यांना नोटीस दिली आहे. ती सर्वथः चुकीची आहे व या व्यतिरिक्त काही कागदे जिल्हाधिकारी कार्यालयात उपलब्ध असल्यास ती जन माहिती अधिकारी यांनी प्राप्त करून पुरविणे वा त्यांचा अर्ज जिल्हाधिकारी यांचेकडे पाठविणे आवश्यक होते.

जन माहिती अधिकारी तथा निवासी नायब तहसिलदार, तहसिल कार्यालय, साक्री यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि.१७/०२/२०१० नुसार, माहितीपोटी रु.४८२/- चा भरणा चलनाने करण्यास कळविले व भरणा करून माहिती घेऊन जाणेस सांगितले. त्यांनी असेही कळविले की, जिल्हाधिकारी धुळे, उपविभागीय अधिकारी, धुळे यांचेकडील टिप्पण्यांच्या प्रती संबंधित कार्यालयाकडे अर्ज करून प्राप्त करून घ्याव्यात. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, याप्रकरणी त्यांचेकडे उपलब्ध सर्व कागदपत्रे/नस्ती अपिलार्थीना दाखविण्यांत आली आहेत. आजही ती नस्ती अपिलार्थीना दाखविली या नस्तीतील कोणत्याही कागदपत्रांची प्रत अपिलार्थीना आवश्यक नाही, निवासी नायब तहसिलदार यांनी नेमकी कोणती कागदे अपिलार्थीना हवी आहेत ते समजल्यास त्याच्या प्रती पुरविण्याची तयारी दर्शविली.

प्रथम अपिलार्थी अधिकारी तथा तत्कालिन तहसिलदार यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि.२६/०२/२०१० नुसार अपिलार्थीना सुनावणीसाठी दि.०५/०३/२०१० रोजी हजर रहाण्याची नोटीस पाठविली. या दिवशी सुनावणी घेतली नाही व तद्दनंतर लगेच दि.१३/०३/२०१० रोजी त्यांची बदली झाली. अपिलार्थी यांचे असे म्हणणे होते की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि.०२/०३/२०१० नुसार ते सुनावणीसाठी उपस्थित राहू शकत नाहीत असे कळविले व याप्रकरणी त्यांनी त्यांचे लेखी म्हणणे सादर केले आहे. तत्कालीन व तहसिलदार यांनी असे सांगितले की, अर्जदाराची जी विनालिलावाने जमीन देण्याची मागणी आहे, ती जिल्हाधिकारी, विभागिय आयुक्त यांनी फेटाळली आहे. त्यांनी यासंबंधात उच्च न्यायालयात हा दावा दाखल केला होता. अर्जदार यांनी नियमांची पायमल्ली केली असून ते शासकीय अधिका-याविरुद्ध लोकायुक्त, मा.उच्च न्यायालय, वगैरेंकडे खोटी माहिती पुरवून दिशाभूल करीत असतात.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे आणि अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तत्कालिन तहसिलदार (श्री.प्रकाश थविल) यांनी याप्रकरणी सुनावणी न घेऊन/आदेश पारित न करून अधिनियमाच्या कलम १९(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे जिल्हाधिकारी, धुळे यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तत्कालिन तहसिलदार यांना समज देण्यात यावी. अपिलार्थीना संचिकेत समाविष्ट एकूण एक कागदपत्रांच्या प्रती हव्या असल्याने, त्यांना संपूर्ण नस्ती दाखविली ही कार्यवाही योग्य आहे. तथापि जन माहिती अधिकारी यांनी ज्या नस्तीच्या आधारावर अपिलार्थीना माहितीपोटी शुल्काचा भरणा करण्याबाबत कळविले आहे. त्या नस्तीमध्ये मागितलेल्या माहितीशी संबंधीत नसलेली बरीच कागदपत्रे आहेत त्यामुळे जन माहिती अधिकारी यांनी याबाबत काळजीपूर्वक शुल्काची रक्कम कळविली नाही, ही बाब विद्यमान तहसिलदार यांनीही मान्य केली आहे. तरी विद्यमान तहसिलदार यांनी, जन माहिती अधिकारी तथा निवासी नायब तहसिलदार यांना माहितीचा अधिकार अधिनियम कायद्यानुसार माहिती मागण्याचा अर्ज प्राप्त झाल्यास प्रकरण भविष्यात काळजीपूर्वक हाताळावे यासाठी त्यांना समज देण्यात यावी. अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जाद्वारे तहसिलदार यांचे कार्यालयाशी संबंधीत नस्तीमधील कागदपत्रांच्या साक्षांकित छायाप्रती मागितल्या आहेत असे दिसून येते व तत्कालिन तहसिलदार यांचा युक्तीवाद पहाता जन माहिती अधिकारी यांनी हा अपिलार्थीचा अर्ज जिल्हाधिकारी यांचेकडे पाठवून/त्यांचेकडून माहिती घेऊन देण्याची अपिलार्थीची अपेक्षा स्विकाराह नाही.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अर्ज निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ११८/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक ०७/०४/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खांडपीठ नाशिक

प्रत,

१ श्री. प्रकाश कोंडाजी राशिनकर, शांताई, रामनगर, नवापूर रोड, मु.पो.पिंपळनेर ता.साक्री, जि. धुळे.
४२४३०६.

- २ जन माहिती अधिकारी तथा निवासी नायब तहसिलदार, तहसिल कार्यालय साक्री जि. धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ प्रथम अपिलाय अधिकारी तथा तहसिलदार, तहसिल कार्यालय साक्री जि. धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ जिल्हाधिकारी, धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/१९४
दिनांक ०७/०४/२०११

१ श्री.जगदीश श्रीराम धुत : अपिलार्थी : अनुपस्थित
रा.मु.पो.शेवगाव, ता.शेवगांव,
जि.अहमदनगर.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग,
शेवगाव, जि.अहमदनगर.

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : उपस्थित
कार्यकारी अभियंता, रोहयो (कार्य) विभाग
अहमदनगर

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २६/०५/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०२/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव यांचेकडून मार्च २००४ ते अर्ज करेपर्यंतच्या कालावधीतील मंजूर झालेल्या आमदार निधीच्या कामांची यादी / सदर कामांचे एस्टीमेट / सर्व कामांच्या मोजमाप पुस्तकाच्या प्रती वगैरे एकूण ४ मुद्यांद्वारे माहिती मागितलेली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक ०५/०४/२०१० नुसार जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता (रोहयो), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अहमदनगर यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. तथापि, त्यांनी आयोगाकडे दाखल केलेल्या कलम १९(३) मधील अपिलातील कारणे हाच त्यांचा युक्तिवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अपिलात त्यांनी अपिलार्थी कारणे अशी नमूद केली आहेत की, शेवगाव उपविभागाने माहिती दिली नाही. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी अपिलावर आदेश देऊनही माहिती मिळाली नाही.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी असा युक्तिवाद केला की, अपिलार्थी यांनी मागितलेली माहिती ही विस्तृत स्वरूपाची असून गेल्या सहा वर्षांची आहे. त्यामुळे तत्कालिन जन माहिती अधिकारी यांना ती विहित वेळेत पुरविणे शक्य झाले नाही. जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम (रोहयो) विभाग, अहमदनगर यांनी या प्रकरणी दिनांक २३/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेतली त्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित होते. कार्यकारी अभियंता यांनी त्यांचे पत्र दिनांक २९/०४/२०१० नुसार असे आदेश दिले की, अर्जदारास त्यांचे अर्जातील मुद्दा क्र.१ व ४ ची माहिती जन माहिती अधिकारी यांनी द्यावी व मुद्दा क्र.२ व ३ ची माहिती समक्ष कार्यालयात बोलावून दाखवावी व अर्जदारास आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती मोफत पुरवाव्यात. या निर्णयाच्या विवेचनात असे नमूद केले आहे की, अंदाजपत्रकांच्या, बिलांच्या व मोजमाप पुस्तकांच्या छायांकित प्रती काढणेसाठी त्यांचेकडे पुरेसे मनुष्यबळ उपलब्ध नाही, त्यामुळे समक्ष उपविभागीय कार्यालयात जाऊन माहिती पाहिल्यास त्यांतर आवश्यक त्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती देता येतील. अपिलार्थीनी मुद्दा क्र.१ व ४ च्या माहितीची मागणी केली आणि मुद्दा क्र.२ व ३ ची माहिती समक्ष पाहण्यास येण्याचे मान्य केले व मागितलेल्या प्रती मोफत देण्याची मागणी केली. त्यांनी पुढे असा युक्तिवाद केला की, या प्रथम अपिलाच्या निर्णयानंतर अपिलार्थीना त्यांचे कार्यालयात कागदपत्रे दाखविण्यात आली व त्यांनी मागितलेल्या सर्व कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव यांनी त्यांचे पत्र दिनांक २९/०५/२०१० नुसार अपिलार्थीना पुरविल्या आहेत. तत्कालिन उपविभागीय अभियंता श्री.अदमाने आता बदलून गेले आहेत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, तसेच जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचा युक्तिवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीना माहिती विलंबाने पुरविली आहे. अपिलार्थी यांनी आयोगाकडे दिनांक २६/०५/२०१० रोजी द्वितीय अपील दाखल केले आहे व त्यांना दिनांक २९/०५/२०१०

रोजी माहिती पुरविल्याचे दिसून येते. माहिती मिळाली असल्याने आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नसावेत. जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपअभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग शेवगाव (श्री.अदमाने) यांनी ५७ दिवसांच्या विलंबाने माहिती पुरवून अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे अधिनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये १४२५०/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये, याबाबतचा खुलासा हा आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसांच्या आत थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काही म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचा आदेश कायम करण्यात येईल.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक १९४/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, शेवगाव यांनी विलंबाने माहिती देऊन अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले असल्याने अधिनियमाच्या कलम २० (१) नुसार त्यांचेवर रुपये १४२५०/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये, याबाबतचा खुलासा हा आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसांच्या आत थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे काही म्हणणे नाही असे गृहित धरून शास्तीचा आदेश कायम करण्यात येईल.

नाशिक

दिनांक ०७/०४/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री.जगदीश श्रीराम धुत रा. मु.पो.शेवगाव, ता.शेवगाव, जि.अहमदनगर.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग शेवगाव, जि.अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.

- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, रोहयो (कार्य) विभाग, अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९(३) अन्वये दाखल झालेले अपील.**

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सिआर/१०७
सुनावणी दिनांक : ०७/०४/२०११
निर्णय दिनांक ०५/०५/२०११

१. श्री. लक्ष्मीनारायण बाबुराव शर्मा, : अपिलार्थी : उपस्थित
सुभाष कॉलनी -३, शिरपुर,
मु.पो.ता. शिरपूर जि.धुळे.

विरुद्ध

१. जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
तालुका निरिक्षक, भूमी-अभिलेख,
शिरपूर ता. शिरपूर जि. धुळे.

२. जन अपिलीय अधिकारी तथा : उपस्थित
जिल्हा अधिक्षक, भूमी-अभिलेख, धुळे.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २७/०४/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधिन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १२/०१/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा तालुका निरिक्षक, भूमी अभिलेख कार्यालय शिरपूर जि. धुळे यांचेकडून सुभाष हौसिंग सोसायटी सि.स.न. ३१३५-५८ नगर मिळकत पत्रिकेवर सुभाष हौसिंग सोसायटीचे मालकी हक्काचे नांव कमी करून स्वतः मालक दिगंबर भिला बडगुजर यांचे नांव लावलेले आहे, ते ज्या कागदपत्रांच्या आधारे लावलेले आहे, त्याची नक्कल मागितली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ११/०३/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा अधिक्षक भूमी अभिलेख यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी श्री.ठाकूर यांनी, त्यांना माहिती पुरविण्यात टाळाटाळ केली आहे त्यांना ब-याच विलंबाने माहिती मिळालेली आहे. त्यामुळे विलंबाबाबत संबंधीतांवर दंडात्मक कार्यवाही व्हावी. अपिलार्थीचे पत्र दि.१५/०४/२०११ टपालाने आयोगाकडे दि. २७/०४/२०११ रोजी प्राप्त झाले आहे. त्या पत्रामध्ये त्यांनी श्री. ठाकूर यांना दंडात्मक शिक्षा व्हावी व पेन्शनला ब्रेक लावावा अशी मागणी केली आहे.

सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा प्रभारी उपअधिकारी, शिरपूर आणि प्रथम अपिलीय अधिकार तथा जिल्हा अधिकारी भूमी अभिलेख, धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला की, तालुका निरिक्षक भूमी अभिलेख, शिरपूर जि. धुळे यांनी त्याचे पत्र दि. ११/०२/२०१० नुसार अपिलार्थीना असे कळविले की, विषयांकित ट्रान्सफर डिड दुर्यम निबंधक, शिरपूर यांच्याकडे नोंदणीकृत केलेले असल्याने त्यांचे नक्कलेसाठी त्यांचेकडे अर्ज करून प्राप्त करून घ्यावे. त्यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती पुरविणेची मुदत दि. ११/०२/२०१० रोजी संपणार असल्याने व शेवटपर्यंत शोध घेऊनही कागदपत्रे न सापडल्याने, सदरचे टपाल स्थानिक असल्याने शिपायामार्फत बजावण्यात आले होते. मात्र अपिलदार दि. ११ व १२/०२/२०१० रोजी उपलब्ध न झाल्याने सदरचे टपाल त्यांना दि.१३/०२/२०१० रोजी प्राप्त झाले आहे. तथापि या उत्तराने अपिलार्थीचे समाधान न झाल्याने त्यांनी दाखल केलेल्या अपील अर्जावर अपिलीय अधिकारी तथा अधिकारी भूमी अभिलेख, धुळे यांनी दि. २३/०३/२०१० रोजी सुनावणी घेतली आणि त्यांचे पत्र दि. ०७/०४/२०१० नुसार असे आदेश पारित केले की, तालुका निरिक्षक, भूमी अभिलेख शिरपूर यांनी अर्जदार यांनी मागणी केलेल्या नक्कलांचा कसून शोध घेवून अर्जदारांना त्वरित नक्कला पुरवाव्यात. या निर्णयामध्ये अपिलदार यांचा युक्तीवाद व सामनेवाला यांचा युक्तीवाद सविस्तरपणे नमूद केला आहे. तालुका निरिक्षक, भूमी अभिलेख, शिरपूर यांनी सदरची माहिती कार्यालयात शोध घेतली असता उपलब्ध होत नसल्याने अर्जदार यांना दुर्यम निबंधक, शिरपूर यांचे कार्यालयाकडून माहिती प्राप्त करून घेणेबाबत कळविले आहे. अर्जदारांना मागणी केलेली माहिती त्यांना पुरविणे आवश्यक होते ती पुरविण्यात न आल्याने

अर्जदार यांना तक्रारीस वाव मिळाला आहे. याबाबत त्यांनी तालुका निरिक्षक भूमी अभिलेख शिरपूर यांना समज दिली असल्याबाबत नमूद केले आहे. अपिलीय अधिकारी यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, अर्जदार यांनी मागणी केलेला र.द.क्र. १३९६ दि. १६/०९/१९९४ ची नक्कल, पुन्हा शोध घेवूनही, कार्यालयात उपलब्ध न झाल्याने ती दुर्यम निबंधक, शिरपूर यांचेकडून प्राप्त करून घेवून दि.०६/०४/२०११ रोजी अपिलार्थीना पुरविली आहे. जन माहिती अधिकारी यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, तत्कालिन जन माहिती अधिकारी, श्री. ठाकूर एस.एन हे सेवानिवृत्त इ आलेले आहेत.

आयोगास उपलब्ध करून दिलेली कागदपत्रे, तसेच अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालिन उप अधिक्षक, शिरपूर यांनी अपिलार्थीच्या अर्जास प्रथम प्रतिसाद दिला आहे पण अभिलेखात संबंधित कागदपत्रे उपलब्ध न झाल्याने ती पुरविता आली नाहीत. अपिलार्थीना विहित वेळेत माहिती न पुरविल्याने अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन झाले आहे. तथापि ते सेवानिवृत्त झाले आहेत. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तत्कालिन जिल्हा अधिक्षक यांनी संबंधितांना समज दिली आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१) अपील क्रमांक १०७/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ - नाशिक
दिनांक - ०५/०५/२०११

(मा.हि.शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक.

प्रत :-

१. श्री. लक्ष्मीनारायण बाबुराव शर्मा, सुभाष कॉलनी -३, शिरपुर, मु.पो.ता. शिपूर जि.धुळ.
२. जन माहिती अधिकारी तथा तालुका निरिक्षक, भूमी-अभिलेख, शिरपुर ता.शिरपुर जि.धुळे यांना
याना निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
३. जन अपिलीय अधिकारी तथा जिल्हा अधिक्षक, भूमी-अभिलेख धुळे यांना या
निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
४. निर्णय नस्ती

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/११२
निर्णय दिनांक : ०७/०४/२०११

१ श्री. शशिकांत मनोज सरदार,
भिमनगर, साक्री रोड, मु.पो.ता.जि.धुळे. : अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
ग्रामविकास अधिकारी,
पंचायत समिती, धुळे. : प्रतिवादी : उपस्थित

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती, धुळे, जि. धुळे. : : अनुपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २८/०४/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २०/०९/२००९ नुसार जन माहिती अधिकारी ग्रामपंचायत विभाग मेहेरगांव ता.जि. धुळे यांचेकडून सन २००६-०९ पर्यंतच्या कालावधीतील विविध विकास कामांबबत एकूण १२ मुद्यांबाबत माहिती मागितली आहे. ग्रामपंचायतमार्फत कोणकोणती कामे केली, कामाचे स्वरूप व कोणत्या निधीतून मंजूर केली, एस्टीमेटच्या प्रती, सर्व कामाच्या मोजमाप पुस्तकांच्या प्रती वगैरे माहिती अपिलार्थीनी मागितली आहे. अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जामध्ये माहिती व्यक्तीशः हवी आहे असे नमूद केले आहे. तसेच अर्जदार हे दारिद्र्यरेषेखालील असल्याचा उल्लेख आहे.

आयोगाकडे उपलब्ध कागदपत्रांवरुन असे दिसून येते की, माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक ग्रामपंचायत मेहेरगांव यांनी त्यांचे पत्र दि. ०८/१०/२००९ नुसार अपिलार्थीच्या अर्जास प्रथम प्रतिसाद देऊन असे

कळविले की, अर्जात दारिद्र्यरेषेखालील असल्याचा जो उल्लेख आहे, त्या प्रित्यर्थ शिधापत्रिकेची सत्यप्रत जोडली आहे. तरी दारिद्र्य रेषेखालील कार्डाची सत्यप्रत पाठवावी म्हणजेच मागितलेली माहिती पुरविण्यात येईल. अपिलार्थीनी हे पत्र प्राप्त झाल्यानंतर त्यांचा अर्ज दि.०४/१२/२००९ नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी यांच्याकडे, माहिती देण्यास टाळाटाळ केली, असे कारण नमूद करून अपील अर्ज दाखल केला.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही. त्यांनी आयोगाकडे दाखल केलेल्या कलम १९(३) खालील अपिलात "माहिती देण्यास टाळाटाळ" असे कारण नमूद केले आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी पंचायत समिती, धुळे यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीनी त्यांचे पत्र दि.०८/१०/२००९ ला अनुसरून दारिद्र्यरेषेखालील कार्डाची छायांकित प्रत पुरविली नाही. तसेच त्यांनी माहिती अवलोकनासाठी कार्यालयात बोलावूनही ते हजर झाले नाहीत. त्यांनी मागितलेली माहिती विस्तृत स्वरूपाची असल्याने माहिती अवलोकनानंतर त्यांना मागणी केलेल्या झोरऱ्यांक्स प्रती पुरविण्याचा उद्देश होता. तथापि अपिलार्थी व्यक्तीशः त्यांचे कार्यालयात हजर झाले नाहीत. त्यामुळे त्यांना विहित वेळेत माहिती पुरविता आली नाही. त्यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीनी दि.२१/१२/२०१० रोजी त्यांचे कार्यालयात येऊन माहितीचे अवलोकन केले आहे व त्यांनी तसे लिहून दिलेल्याची प्रत सुनावणीच्या वेळी दाखल केली. अपिलार्थीनी असे लिहून दिले आहे की, त्यांना उपलब्ध माहिती मिळाली असून त्यांचे समाधान झाल्याने त्यांचा अपिलीय अर्ज निकाली काढण्यात यावा.

प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, धुळे हे आज सुनावणीच्या वेळेस उपस्थित नाहीत. तसेच याप्रकरणी त्यांनी सुनावणी घेतली नाही आणि आदेशही पारित केले नाहीत, असे जन माहिती अधिकारी यांनीही मान्य केले. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, धुळे (श्री.वळवी एम.के.) यांनी सुनावणी न घेऊन अधिनियमाच्या कलम १९(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.धुळे यांना अशी शिफारस करण्यात येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी यांचेवर यथायोग्य प्रशासकीय कार्यवाही करावी.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, तसेच जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी पंचायत समिती, धुळे यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, अपिलार्थीना माहिती प्राप्त झाली असून त्यांनी अपील अर्ज निकाली काढण्याबाबत लेखी दिले आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ११२/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक ०७/०४/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. शशिकांत मनोज सरदार, भिमनगर, साक्री रोड, मु.पो.ता.जि.धुळे.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी, पंचाययत समिती, ता.जि.धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदी संदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद धुळे यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

**राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील**

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/१९३
दिनांक ०७/०४/२०११

१ श्री.भानुदास देवराव यादव : अपिलार्थी : उपस्थित
रा.बहिरोबाबाडी, ता.कर्जत, जि.अहमदनगर.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
शिरस्तेदार, उपविभागीय अधिकारी कार्यालय,
कर्जत उपविभाग, कर्जत, जि.अहमदनगर

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत, ता.कर्जत
जि.अहमदनगर

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २६/०५/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २४/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी उपविभागीय कार्यालय, कर्जत भाग, कर्जत यांचेकडून त्यांचा दिनांक ०५/०३/२०१० रोजीचा मौजे बहिरोबाबाडी येथील तलावातील बुडीत क्षेत्राच्या संपादित जमिनीपेकी काही जमीन खरेदीखताने विकली, त्याबाबत चौकशी होऊन खरेदी रद्द होणे वगैरेसाठी केलेल्या अर्जावरील कार्यवाहीची माहिती एकूण ३ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याचे कारण दर्शवून अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दिनांक २४/०३/२०१० नुसार उपविभागीय अधिकारी, कर्जत भाग, कर्जत, जि.अहमदनगर यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

अपिलार्थीनी आयोगाकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम १९(३) खाली दाखल केलेल्या अर्जात अपिलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, मौजे बहिरोबाबाडी तलावातील बुडीत सरकारी

जमिनीची बेकायदेशीर खरेदी रद्द होऊन संबंधित अधिकारी यांचेवर शिस्तभंगाची कार्यवाही होणे व दप्तर दिरंगाई नुसार कार्यवाही होणे, फौजदारी गुन्हा दाखल करणेबाबत मागणी.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांचे प्रतिनिर्धारी / त्यांचे बंधूनी असा युक्तिवाद केला की, तलावातील बुडीत सरकारी जमिनीची बेकायदेशीर खरेदी अद्याप रद्द झालेली नाही. त्यांची अशी अपेक्षा दिसून येते की, चुकीची खरेदी आयोगाने रद्द करून द्यावी व संबंधितांवर फौजदारी गुन्हे दाखल करावे. त्यांचे असे म्हणणे होते की, मूळ तक्रार अर्जात त्यांनी सर्व पुरावा दिलेला असतांनाही खरेदी रद्द होणेची मागणी उपविभागीय अधिकारी यांचे अधिकारात असूनही प्रकरण प्रलंबित ठेवले.

आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत आणि जन माहिती अधिकारी तथा शिरस्तेदार यांनी असा युक्तिवाद केला की, अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दिनांक ३१/०३/२०१० नुसार असे कळविले आहे की, अपिलार्थीचा दिनांक ०६/०३/२०१० रोजीचा तक्रार अर्ज तहसिलदार, कर्जत यांचेकडे दिनांक १०/०३/२०१०चे पत्रान्वये पाठविण्यात आले आहे. याबाबतचा सविस्तर अहवाल त्यांचे कार्यालयाकडून प्राप्त झालेला नाही. ते तहसिलदार कर्जत यांचेशी संपर्क साधून माहिती प्राप्त करून घेऊ शकतात व या पत्राची प्रत तहसिलदार कर्जत यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविली आहे. उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत यांनी असा युक्तिवाद केला की, प्रथम अपील अर्जावर दिनांक ०३/०५/२०१० रोजी सुनावणी घेण्यात आली. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत यांनी या प्रकरणी अर्ज निकाली काढण्यात येत असल्याबाबत आदेश दिले आहेत. या निकालपत्रात असे नमूद केले आहे की, अपिलार्थीचा दिनांक ०६/०३/२०१० चा अर्ज तहसिलदार कर्जत यांचेकडे पाठविण्यात आला आहे, त्याबद्दलचा सविस्तर अहवाल अद्यापर्यंत तयार नाही व तसे अपिलार्थी यांना कळविले आहे. प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी पुढे असा युक्तिवाद केला की, महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ अंतर्गत कलम २४७ नुसार या प्रकरणी अपिलार्थी उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत यांचेकडे अपील दाखल करू शकतात व असा अपील अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर दोन्ही बाजूंचे म्हणणे ऐकून त्यावर ते निर्णय देतील. वास्तविक पाहता, उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत हे अपिलार्थीना प्रथम सुनावणीच्या वेळीही हे स्पष्ट करू शकले असते व तसे प्रथम अपिलावरील आदेशातही नमूद करू शकले असते.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या कागदपत्रांवरून आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचा युक्तिवाद पाहता, असे दिसून येते की, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत यांनी प्रथम अपिलाच्या सुनावणीच्या वेळेस अपिलार्थीना योग्य ते मार्गदर्शन केले नाही. अपिलार्थीचे मूळ

गा-हाणे दूर क्हावे यासाठी त्यांना शक्य असलेली कार्यवाही त्यांनी केल्याचे दिसून येते नाही. यासाठी व महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ नुसार अपिलार्थींनी काय कार्यवाही करावयाची याबाबत त्यांना अवगत न केलेबद्दल प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग कर्जत यांचे अलिप्ततेबाबतची, निष्काळजीपणाबाबतची नोंद घेण्यासाठी या आदेशाची एक प्रत जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांना देणेत यावी. अपिलार्थींचे अपेक्षेप्रमाणे प्राप्त बेकायदेशीर खरेदी रद्द करण्याची बाब ही आयोगाच्या अखत्यारीतील नाही, यासाठी अपिलार्थी यांनी, वर उल्लेख केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ च्या कलम २४७ नुसार उपविभागीय अधिकारी, उपविभाग, कर्जत यांचेकडे स्वतंत्र अर्ज दाखल करावा. जन माहिती अधिकारी तथा शिरस्तेदार, उपविभागीय कार्यालय, उपविभाग कर्जत यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास विहित वेळेत उत्तर दिले असले तरी अपिलार्थींचा दिनांक ०६/०३/२०१० च्या तक्रार अर्जावर तहसिलदार कर्जत यांनी अंतिमत: काय कार्यवाही केली हे कळविलेले नाही. जन माहिती अधिकारी तथा शिरस्तेदार यांना असे आदेशित करण्यात येते की अपिलार्थींनी दिनांक २४/०३/२०१० रोजीच्या मूळ अर्जानुसार मागणी केलेली त्यांच्या दिनांक ०६/०३/२०१० रोजीच्या तक्रार अर्जावर तहसिलदार कर्जत यांनी केलेल्या अंतिम कार्यवाहीची माहिती अपिलार्थींना हे आदेश प्राप्त होताच आठ दिवसात विनामूल्य पुरवावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थींनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालीलप्रमाणे आदेश देण्यत येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक १९३/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक	(मा. हि. शहा)
दिनांक ०७/०४/२०११	राज्य माहिती आयुक्त, खंडपीठ नाशिक
प्रत,	
१ श्री.भानुदास देवराव यादव, रा.बहिरोबावाडी, ता.कर्जत, जि.अहमदनगर.	
२ जन माहिती अधिकारी तथा शिरस्तेदार, उपविभागीय अधिकारी कार्यालय, कर्जत उपविभाग कर्जत, जि.अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.	
३ जन अपिलीय अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी, कर्जत भाग कर्जत, ता.कर्जत जि.अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.	
४ जिल्हाधिकारी अहमदनगर यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.	
५ निर्णय नस्ती.	